

כלכלה בדרך הקלה – ספר תרגול במיקרו ב'

מומלץ מאד לקרוא עמוד זה

אתר GOOL ממציא דרך חדשה לעזור לכם להצליח בבחינות. מעכשיו אתם מקבלים ספרי לימוד ברמה המשובחת ביותר בחינם. בספר תרגילים זה, הושקעו מאמצים ומשאבים רבים, על מנת לשרת אתכם ברמה הגבוהה ביותר. למשל, עלות הפיתוח של ספר זה גבוהה מ- 30,000 ש"ח. הספר כולל פיתרון סופי של השאלות. כל המעוניין לצפות בפיתרון המלא יוכל לעשות זאת באתר האינטרנט שלנו www.GOOL.co.il.

ספר תרגילים זה נבנה באופן ייחודי עבורכם, ומותאם באופן ייחודי לסגנון הבחינות של המרצים שלכם. הספר כולל תרגילים בכל נושאי הלימוד ונותן משקל לכל נושא על פי משקלו בבחינה ולא באופן אחיד. כל שאלה טומנת בחובה הסבר לסוגיה אחרת מתוך החומר, כך שאתם מקבלים הסבר מקיף על נושאים רבים ככל האפשר.

מקצוע לימוד זה נחשב לאחד הקשים בתואר הראשון עם אחוז נכשלים גבוה. מטרת הספר היא לתמוך בכם ולהגדיל את סיכויי ההצלחה שלכם בבחינה. אם ברצונכם להגדיל את סיכויי ההצלחה, באופן מאד משמעותי, הנכם מוזמנים להירשם לתכנית **אורון**. תכנית **אורון**, מוכיחה הצלחה גבוהה מאד באחוזי המעבר וחסכה עד כה הרבה זמן, כסף ועגמת נפש למאות סטודנטים.

מאחלים לכם שתפיקו מירב התועלת מהספר,

צוות אתר GOOL.

<u>עמוד</u>	תוכן העניינים :
	הוראות לשימוש יעיל ומוצלח בספר התרגילים
	<u>שאלות</u>
	1. פרק ראשון : התנהגות הפרט בתנאי אי וודאות
	2. פרק שני : דואופול ותורת המשחקים
	3. פרק שלישי : שיווי משקל של מונופול רגיל
	4. פרק רביעי : התערבות ממשלה במצב של מונופול
	5. פרק חמישי : שיווי משקל של מונופול מפלה
	6. פרק שישי : מונופול מפלה ולא מפלה במשק פתוח (ייצוא, ייבוא)
	7. פרק שביעי : מונופול מפלה מושלם
	8. טבלת פתרונות סופיים לשאלות

פרק ראשון: התנהגות הפרט בתנאי אי וודאות

בפרק זה קיימת תיאוריה באתר

פרק שני: דואופול ומבוא לתורת המשחקים

בפרק זה קיימת תיאוריה באתר

פרק שלישי – מונופול רגיל

הקדמה

בפרק זה, נעסוק בפתרונות פשוטים של שיווי משקל בשוק המוצר, בענף בו יש יצרן יחיד (מונופול). נראה סוגים שונים של עקומות ביקוש העומדות בפני היצרן וסוגים שונים של עקומות היצע (הוצאה שולית של היצרן). נראה כיצד היצרן גוזר את עקומת הפידיון השולי מכל עקומת ביקוש וכיצד הוא קובע את הכמות והמחיר בשיווי משקל בהשוואה (ולא בהכרח בשיוויון) בין עקומת ההוצאה השולית לעקומת הפידיון השולי.

שאלה 3.1

בשוק X קיים יצרן יחיד המייצר כמות אופטימלית. ליצרן הוצאה שולית חיובית וקבועה. עקומת הביקוש העומדת בפניו ליניארית. להלן מספר טענות:

- המונופול מצוי בנקודה בה גמישות הביקוש גדולה מיחידתית.
- אם יקבל המונופול סובסידיה ליחידה בדיוק בגובה העלות, הוא יבחר לייצר מחצית מהכמות המקסימלית שהוא יכול לייצר, וגמישות הביקוש בנקודה תהיה יחידתית.
- אם גמישות הביקוש בנקודה האופטימלית שווה ל-2, הרי שהפדיון השולי שווה למחצית המחיר לצרכן.

- רק טענה ב' נכונה.
- כל הטענות נכונות.
- רק טענה ג' נכונה.
- רק טענות א' ו- ב' נכונות.
- רק טענות א' וג' נכונות.

שאלה 3.2

נתון יצרן יחיד בעל פונקציית הוצאות $TC = 250 + 20Q$ עומד בפני ביקוש $P = 100 - 2Q$. להלן מספר טענות:

- בנקודה האופטימלית גמישות הביקוש שווה 1.5.
- רווחי היצרן המקסימליים שווים 500.
- אם תגדל ההוצאה הקבועה ל-1000, יפסיק היצרן לייצר בטווח הארוך.

- רק טענה א' נכונה.
- רק טענה ב' נכונה.
- רק טענה ג' נכונה.
- רק טענות א' ו- ב' נכונות.
- רק טענות א' וג' נכונות.

שאלה 3.3

נתון יצרן יחיד העומד בפני ביקוש $P = 200 - 2Q$. ליצרן פונקציית הוצאות $TC = 360Q - 10Q^2 + 600$. להלן מספר טענות:

- היצרן ייצר 10 יחידות על מנת להגיע לרווח מקסימלי.
- היצרן ייצר כמה שיותר יחידות.
- היצרן לא ייצר כלל.
- היצרן ישווה בין ההוצאה השולית לעקומת הביקוש על מנת להגיע לפיתרון אופטימלי.

שאלה 3.4

נתון יצרן יחיד העומד בפני ביקוש $P = 200 - 2Q$. פונקציית ההוצאות נחלקת לשני תחומים:

עד 24 יחידות: $TC = 240Q - 5Q^2 + 1600$ מעבר ל-24 יחידות: $TC = 5,500$.

להלן מספר טענות:

- א. המונופול ייצר $6\frac{2}{3}$ יחידות בטווח קצר.
- ב. המונופול ייצר 50 יחידות בטווח קצר ולא ייצר בטווח ארוך.
- ג. כדאי למונופול לייצר גם בטווח ארוך וגם בטווח קצר.

1. רק טענה א' נכונה.
2. רק טענה ב' נכונה.
3. רק טענה ג' נכונה.
4. רק טענות א' ו-ב' נכונות.
5. רק טענות א' ו-ג' נכונות.

שאלה 3.5

בשוק מסויים פועל מונופול המייצר את מוצר X. הצרכנים באותו שוק מוכנים להוציא סכום קבוע של 500 ש"ח על רכישת מוצר X. ליצרן הוצאה שולית קבועה לייצור המוצר של 60 ש"ח. ליצרן אין הוצאות קבועות והוא מייצר יחידות שלמות בלבד. להלן מספר טענות:

- א. אם הממשלה תתן סובסידיה למונופול על כל יחידה מיוצרת, ייתכן שהוא יגדיל את הכמות המיוצרת.
- ב. היצרן ייצר יחידה אחת ורווחיו שווים ל-500 ש"ח.
- ג. אם הממשלה תטיל על היצרן מס קבוע בסך 480 ש"ח, יפסיק היצרן את ייצור המוצר בטווח הקצר.

1. רק טענה א' נכונה.
2. רק טענה ב' נכונה.
3. רק טענה ג' נכונה.
4. כל הטענות אינן נכונות.
5. רק טענות א' ו-ג' נכונות.

שאלה 3.6

בענף בו פועל מונופול, מוכנים הצרכנים להוציא סכום קבוע של 800 ש"ח. העלות השולית לייצור 20 היחידות הראשונות היא 10 ש"ח. עלות זו מתייקרת ב- 10 ש"ח בייצור כל 20 יחידות נוספות. המונופול מייצר יחידות שלמות בלבד.

להלן מספר טענות:

- א. המונופול ייצר יחידה אחת ורווחיו יהיו 790 ש"ח.
- ב. אם הממשלה תסבסד כל יחידה מיוצרת בסך של 25 ש"ח, ייצר היצרן 40 יחידות ויגבה 20 ש"ח עבור כל יחידה מהצרכן.
- ג. אם הממשלה תסבסד כל יחידה מיוצרת בסך של 15 ש"ח, ייצר היצרן 20 יחידות ויקבל 55 ש"ח על כל יחידה.

1. רק טענה ב' נכונה.
2. כל הטענות נכונות.
3. רק טענה ג' נכונה.
4. רק טענות א' ו- ב' נכונות.
5. רק טענות א' וג' נכונות.

שאלה 3.7

בענף בו פועל מונופול, מוכנים היצרנים להוציא סכום קבוע של 1,000 לרכישת המוצר. פונקציית ההוצאות הכוללות של היצרן נתונה והיא $TC = 50Q + 2Q^2$. המונופול מייצר יחידות שלמות בלבד. הממשלה מחליטה לתת למונופול סובסידיה של 90 ש"ח על כל יחידה מיוצרת.

להלן מספר טענות:

- א. המונופול ייצר יחידה אחת.
- ב. המונופול ייצר 10 יחידות והמחיר שהוא יקבל יהיה 100 ש"ח ליחידה.
- ג. הצרכן ישלם 100 ש"ח ליחידה ורווחי המונופול יהיו 1,000 ש"ח.

1. רק טענה ב' נכונה.
2. רק טענה א' נכונה.
3. רק טענה ג' נכונה.
4. כל הטענות אינן נכונות.
5. רק טענות ב' וג' נכונות.

שאלה 3.8

בענף בו פועל מונופול, מוכנים הצרכנים להוציא סכום קבוע של A לרכישת המוצר ללא תלות במחירו. המונופול מייצר יחידות שלמות בלבד. פונקציית ההוצאות הכוללות של היצרן נתונה והיא $TC = 50Q + 300$. להלן מספר טענות:

- א. אם ידוע כי $50 < A < 300$, המונופול ייצר יחידה אחת בטווח הקצר ויעזוב את הענף בטווח הארוך.
- ב. אם ידוע כי $A > 300$, המונופול ייצר יחידה אחת בטווח הקצר וישאר בענף בטווח הארוך.
- ג. היצרן ייצר בכל מקרה יחידה אחת בטווח הקצר.

1. רק טענה ב' נכונה.
2. רק טענה א' נכונה.
3. רק טענה ג' נכונה.
4. כל הטענות אינן נכונות.
5. רק טענות ב' וג' נכונות.

שאלה 3.9

מונופול נמצא בשיווי משקל של טווח ארוך בענף בו עקומת הביקוש היא בעלת גמישות יחידתית לכל אורכה. המונופול מייצר יחידות שלמות בלבד. למונופול הוצאה שולית חיובית וקבועה לייצור כל יחידה. להלן מספר טענות:

- א. אם תגדל ההוצאה הקבועה של המונופול, הוא ייצר יחידה אחת בטווח הקצר ויעזוב את הענף בטווח הארוך.
- ב. שיפור טכנולוגי, המוזיל את העלות השולית ליחידה יכול לשנות את הכמות המיוצרת.
- ג. אם תינתן ליצרן סובסידיה קבועה ליחידה, ייתכן שהיצרן ייצר כמות שיווי משקל.

1. כל הטענות אינן נכונות.
2. רק טענה א' נכונה.
3. רק טענה ג' נכונה.
4. רק טענה ב' נכונה.
5. רק טענות ב' וג' נכונות.

שאלה 3.10

מונופול מייצר ומצוי בשיווי משקל של הטווח הארוך. ידוע שעקומת הביקוש ליניארית וגמישות הביקוש במחיר שיווי המשקל שווה ל 2-. ליצרן הוצאה שולית חיובית וקבועה בסך A ש"ח. להלן מספר טענות:

- א. המחיר לצרכן בשיווי משקל שווה 2A.
- ב. שיפור טכנולוגי, המוזיל את העלות השולית ליחידה יכול להביא לנקודת שיווי משקל בה גמישות הביקוש קטנה מאחת (בערך מוחלט).
- ג. שיפור טכנולוגי, המוזיל את העלות השולית ליחידה ב-2 ש"ח, יוזיל את המחיר לצרכן ב 2 ש"ח, גם כן.

1. כל הטענות אינן נכונות.
2. רק טענה א' נכונה.
3. רק טענה ג' נכונה.
4. רק טענה ב' נכונה.
5. רק טענות ב' וג' נכונות.

שאלה 3.11

בשוק X קיים יצרן יחיד המייצר כמות אופטימלית. ליצרן הוצאה שולית חיובית וקבועה. עקומת הביקוש העומדת בפניו ליניארית. הממשלה מטילה על המונופול, מס קבוע לכל יחידה מיוצרת. להלן מספר טענות:

- א. הכמות המיוצרת תגדל והמחיר לצרכן יעלה.
- ב. ייתכן שהמחיר ליצרן ירד.
- ג. המחיר ליצרן ירד והמחיר לצרכן יעלה.
- ד. המונופול יפסיק לייצר את המוצר.

שאלה 3.12

בשוק X קיים יצרן יחיד המייצר כמות אופטימלית. ליצרן הוצאה שולית חיובית וקבועה. עקומת הביקוש העומדת בפניו ליניארית. הממשלה נותנת למונופול, סובסידיה קבועה לכל יחידה מיוצרת בגובה העלות השולית שלו. להלן מספר טענות:

- א. מאחר שהעלות ליצרן שווה כעת לאפס, היצרן ייצר כמות אינסופית.
- ב. היצרן יגיע לרווח מקסימלי, אך לא בהכרח לפידיון מקסימלי.
- ג. אם ליצרן אין הוצאות קבועות, הרי שפידיונו המקסימלי יהיה שווה לרווחו המקסימליים.
- ד. בשיווי המשקל החדש, גמישות הביקוש גדולה מאחת והכמות המיוצרת שווה למחצית הכמות המקסימלית.

שאלה 3.13

בשוק מסויים פועל מונופול המייצר את מוצר X. הצרכנים באותו שוק מוכנים להוציא סכום קבוע של A ש"ח על רכישת מוצר X. ליצרן הוצאה שולית קבועה לייצור המוצר של C ש"ח. ידוע כי $A > C$. ליצרן יש בסך B ש"ח הוצאות קבועות והוא מייצר יחידות שלמות בלבד. להלן מספר טענות:

- א. גם אם הממשלה תתן סובסידיה למונופול על כל יחידה מיוצרת, המונופול ייצר יחידה אחת בלבד.
- ב. היצרן ייצר יחידה אחת בטווח הארוך.
- ג. אם הממשלה תטיל על היצרן מס קבוע בסכום גבוה מ A-B-C ש"ח, יפסיק היצרן את ייצור המוצר בטווח הקצר.

1. רק טענה א' נכונה.
2. רק טענה ב' נכונה.
3. רק טענה ג' נכונה.
4. כל הטענות אינן נכונות.
5. רק טענות א' וג' נכונות.

שאלה 3.14

מונופול מייצר ומצוי בשיווי משקל של הטווח הארוך. ידוע שעקומת הביקוש ליניארית וגמישות הביקוש בנקודת שיווי משקל היא 2-. המחיר לצרכן הוא A ש"ח. להלן מספר טענות:

- א. ההוצאה השולית של היצרן בשיווי משקל שווה A 0.5.
- ב. שיפור טכנולוגי, המוזיל את ההוצאה השולית ליחידה יכול להביא לנקודת שיווי משקל בה גמישות הביקוש שווה לאחת (בערך מוחלט).
- ג. הרעה טכנולוגית, המייקרת את ההוצאה השולית ליחידה ב-1 ש"ח, תייקר את המחיר לצרכן ב 2 ש"ח, גם כן.

1. כל הטענות נכונות.
2. רק טענה א' נכונה.
3. רק טענות א' ו-ג' נכונות.
4. רק טענה ב' נכונה.
5. רק טענות ב' ו-ג' נכונות.

פרק רביעי: התערבות ממשלה במצב של מונופול

שאלה 4.1

בשוק X קיים יצרן יחיד המייצר כמות אופטימלית. ליצרן הוצאה שולית חיובית ועולה. עקומת הביקוש העומדת בפניו ליניארית. הממשלה קובעת למונופול מחיר מקסימום, הנמוך מהמחיר לצרכן שקבע המונופול. להלן מספר טענות:

- א. ירידת המחיר למונופול תביא לירידת הכמות שהוא מייצר.
- ב. אם מחיר המקסימום נמוך ממחיר של תחרות משוכללת, המונופול ימכור פחות יחידות מאשר קודם.
- ג. אם מחיר המקסימום שווה למחיר של תחרות משוכללת, המונופול ימכור כמות יחידות גדולה יותר מאשר קודם ולכן רווחיו יגדלו.

1. רק טענה ב' נכונה.
2. כל הטענות אינן נכונות.
3. רק טענה ג' נכונה.
4. רק טענות א' ו- ב' נכונות.
5. רק טענות א' וג' נכונות.

שאלה 4.2

בשוק X קיים יצרן יחיד המייצר כמות אופטימלית. ליצרן הוצאה שולית חיובית ועולה. עקומת הביקוש העומדת בפניו ליניארית. הממשלה קובעת למונופול מחיר מקסימום, הנמוך מהמחיר לצרכן שקבע המונופול. להלן מספר טענות:

- א. אם מחיר המקסימום גבוה מהעלות השולית במצב המוצא, המונופול ימכור כמות גדולה יותר, מאשר במצב המוצא.
- ב. אם מחיר המקסימום גבוה מהעלות השולית במצב המוצא, המונופול יספק את כל הכמות המבוקשת ע"י הצרכנים.
- ג. אם מחיר המקסימום שווה למחיר של תחרות משוכללת, המונופול ימכור כמות יחידות של תחרות משוכללת, רווחת המשק תגדל ורווחת המונופול תקטן.

1. רק טענה ב' נכונה.
2. כל הטענות נכונות.
3. רק טענה ג' נכונה.
4. רק טענות א' ו- ב' נכונות.
5. רק טענות א' וג' נכונות.

שאלה 4.3

נתון יצרן יחיד העומד בפני ביקוש $P = 240 - 2Q$. ליצרן פונקציית הוצאות $TC = Q^2 + 20$. הממשלה קובעת למונופול מחיר מקסימום של 140 ש"ח. להלן מספר טענות:

- א. היצרן יגדיל את הכמות המיוצרת, אך יוצר עודף ביקוש בשוק.
- ב. היצרן לא ישנה את הכמות המיוצרת.
- ג. העלות השולית לייצור מוצר X תגדל והפידיון השולי יקטן.

1. רק טענה ב' נכונה.
2. כל הטענות אינן נכונות.
3. רק טענה ג' נכונה.
4. רק טענות א' ו- ב' נכונות.
5. רק טענות א' וג' נכונות.

שאלה 4.4

בשוק מסויים פועל מונופול המייצר את מוצר X. הצרכנים באותו שוק מוכנים להוציא סכום קבוע של 500 ש"ח על רכישת מוצר X. ליצרן הוצאה שולית קבועה לייצור המוצר של 60 ש"ח. ליצרן אין הוצאות קבועות והוא מייצר יחידות שלמות בלבד. הממשלה קובעת למונופול מחיר מקסימום של 100 ש"ח. להלן מספר טענות:

- א. המונופול ייצר יחידה אחת ורווחיו יהיו 40 ש"ח.
- ב. המונופול ייצר 5 יחידות ורווחיו יהיו 200 ש"ח.
- ג. אם הצרכנים יגדילו את הסכום שהם מוציאים ל – 600 ש"ח, לא תשתנה הכמות המיוצרת.

1. רק טענה א' נכונה.
2. רק טענה ב' נכונה.
3. רק טענה ג' נכונה.
4. רק טענות ב' וג' נכונות.
5. רק טענות א' וב' נכונות.

שאלה 4.5

נתון יצרן יחיד העומד בפני ביקוש $P = 240 - 2Q$. ליצרן פונקציית הוצאות $TC = 20Q + 300$. הממשלה מטילה על המונופול, מס קבוע לכל יחידה מיוצרת בסך 10 ש"ח. להלן מספר טענות:

- א. הכמות המיוצרת תקטן והמחיר לצרכן יעלה ב 10 ש"ח.
- ב. ייתכן שהמחיר ליצרן ירד.
- ג. המחיר ליצרן ירד ב - 5 ש"ח והמחיר לצרכן יעלה ב - 5 ש"ח.
- ד. המונופול יפסיק לייצר את המוצר.

שאלה 4.6

בשוק X קיים יצרן יחיד המייצר כמות אופטימלית. ליצרן הוצאה שולית חיובית וקבועה. עקומת הביקוש העומדת בפניו ליניארית. הממשלה מטילה על המונופול, מס קבוע לכל יחידה מיוצרת. להלן מספר טענות:

- א. הכמות המיוצרת תגדל והמחיר לצרכן יעלה.
- ב. הכנסות הממשלה מהמס תהיינה גדולות יותר ככל שעקומת הביקוש קשיחה יותר.
- ג. המחיר ליצרן יעלה והמחיר לצרכן יעלה.
- ד. המונופול יפסיק לייצר את המוצר.

שאלה 4.7

נתון יצרן יחיד העומד בפני ביקוש $P = 120 - Q$. ליצרן הוצאה שולית חיובית וקבועה בגובה 40 ש"ח. למונופול אין הוצאות קבועות. הממשלה מטילה על המונופול מס קבוע לכל יחידה מיוצרת בסך 20 ש"ח. כתוצאה מכך:

- א. עודף הצרכן יקטן ב 50%.
- ב. עודף הצרכן ועודף היצרן יקטנו באותו שיעור.
- ג. הכנסות הממשלה מהמס יהיו 600 ש"ח.

1. רק טענות א' וג' נכונות.
2. רק טענה א' נכונה.
3. רק טענה ג' נכונה.
4. רק טענה ב' נכונה.
5. רק טענות ב' וג' נכונות.

שאלה 4.8

נתון יצרן יחיד העומד בפני ביקוש $P = 120 - Q$. ליצרן פונקציית הוצאות $TC = Q^2 + 50$. הממשלה נותנת ליצרן סובסידיה בסך 20 ש"ח ליחידה. כתוצאה מכך:

- א. המחיר ליצרן יגדל והמחיר לצרכן יקטן.
- ב. היצרן יקטין את הכמות המיוצרת.
- ג. אם במקביל תקבע הממשלה מחיר מקסימום של 85 ש"ח, ירדו רווחי היצרן.
- ד. אם במקביל הממשלה תגבה מהיצרן, מס קבוע (שאינו תלוי בכמות המיוצרת) בגודל הסובסידיה הכוללת שיקבל, הוא לא ישנה את הכמות המיוצרת.

שאלה 4.9

נתון יצרן יחיד העומד בפני ביקוש $P = 120 - Q$. ליצרן הוצאה שולית חיובית וקבועה בגובה 60 ש"ח. למונופול אין הוצאות קבועות. הממשלה קובעת למונופול מחיר מקסימום של 80 ש"ח. כתוצאה מכך:

- א. נוצר בשוק עודף ביקוש.
- ב. גם אם במקביל תתן הממשלה ליצרן סובסידיה קבועה לכל יחידה מיוצרת, ידרוש היצרן את המחיר המקסימלי.
- ג. עקב לחץ ועדי העובדים, הממשלה מעוניינת לפצות את המונופול על הירידה ברווחיו, בגלל קביעת מחיר המקסימום. גובה הפיצוי המדויק הוא 100 ש"ח.

1. רק טענה א' נכונה.
2. רק טענה ב' נכונה.
3. רק טענה ג' נכונה.
4. כל הטענות אינן נכונות.
5. רק טענות א' וג' נכונות.

שאלה 4.10

נתון יצרן יחיד העומד בפני ביקוש $P = 480 - 4Q$. ליצרן פונקציית הוצאות $TC = 2Q^2 + 7200$. הממשלה מעוניינת להביא את המונופול לייצר ולמכור בתנאי תחרות משוכללת ולהרוויח רווח נורמלי. להלן מספר טענות:

- א. על מנת להשיג מטרה זו, עליה לתת ליצרן סובסידיה של 240 ש"ח לכל יחידה מיוצרת ולגבות ממנו מס קבוע בסך 14,400 ש"ח.
- ב. הכמות שייצר היצרן תהיה 40 יחידות והמחיר שיגבה יהיה 320 ש"ח.
- ג. אם תבצע הממשלה את ההצעה מטענה אי לעיל, המחיר שהצרכן ישלם יהיה 240 ש"ח והיצרן יקבל 480 ש"ח.

1. רק טענה א' נכונה.
2. רק טענה ב' נכונה.
3. רק טענה ג' נכונה.
4. כל הטענות אינן נכונות.
5. רק טענות א' וג' נכונות.

שאלה 4.11

נתון יצרן יחיד העומד בפני ביקוש $P = 1500 - 2Q$. ליצרן פונקציית הוצאות $TC = 0.5Q^2 + 125,000$. הממשלה מעוניינת להביא את המונופול לייצר ולמכור בתנאי תחרות משוכללת ולהרוויח רווח נורמלי. להלן מספר טענות:

- א. תוספת הרווחה שתיווצר במשק, כתוצאה מפעולת הממשלה, תהיה בסך 60,000 ש"ח.
- ב. על מנת להשיג את המטרה, הממשלה יכולה לקבוע מחיר מקסימום בסך 500 ש"ח.
- ג. על מנת להשיג את המטרה, הממשלה יכולה לתת למונופול סובסידיה קבועה בגובה הפסד הרווחה הנובע מקיומו של המונופול.

1. רק טענות א' וב' נכונות.
2. רק טענה ב' נכונה.
3. רק טענה ג' נכונה.
4. כל הטענות נכונות.
5. רק טענות א' וג' נכונות.

שאלה 4.12

בשוק מסויים פועל מונופול המייצר את מוצר X. הצרכנים באותו שוק מוכנים להוציא סכום קבוע של A ש"ח על רכישת מוצר X. ליצרן הוצאה שולית קבועה לייצור המוצר של C ש"ח. ידוע כי $0.5A > C$. ליצרן אין הוצאות קבועות והוא מייצר יחידות שלמות בלבד. להלן מספר טענות:

- א. אם הממשלה תקבע מחיר מקסימום בגובה 50% מהמחיר במצב המוצא, תוכפל הכמות המיוצרת.
- ב. אם הממשלה תקבע מחיר מקסימום בגובה 50% מהמחיר במצב המוצא, יגדל הפידיון השולי בשיווי משקל.
- ג. אם הממשלה תטיל על המונופול מס לכל יחידה מיוצרת בסך C ש"ח, יפסיק המונופול לייצר את המוצר.

1. רק טענה א' נכונה.
2. רק טענה ב' נכונה.
3. רק טענה ג' נכונה.
4. כל הטענות אינן נכונות.
5. רק טענות א' וב' נכונות.

שאלה 4.13

מונופול נמצא בשיווי משקל בענף בו עקומת הביקוש היא בעלת גמישות יחידתית לכל אורכה. המונופול מייצר יחידות שלמות בלבד. למונופול הוצאה שולית חיובית וקבועה לייצור כל יחידה. במצב המוצא, היצרן נמצא ברווח. ליצרן אין הוצאות קבועות. להלן מספר טענות:

- א. אם תתווסף הוצאה קבועה למונופול, כך שהוא יעבור למצב של הפסד, היצרן יפסיק לייצר את המוצר.
- ב. שיפור טכנולוגי, המוזיל את העלות השולית ליחידה, יגרום לירידת המחיר לצרכן.
- ג. אם הצרכנים יגדילו את הסכום שהם מוכנים לשלם ב 20%, ובמקביל יעלו ההוצאות המשתנות של היצרן ב 20%, רווחי היצרן יעלו, גם כן ב 20%.

1. כל הטענות אינן נכונות.
2. רק טענה א' נכונה.
3. רק טענה ג' נכונה.
4. רק טענה ב' נכונה.
5. רק טענות ב' וג' נכונות.

פרק חמישי: שיווי משקל של מונופול מפלה

שאלה 5.1

מונופול מפלה מוכר לשני שווקים. הביקוש בשוק א' - $P = 100 - 2Q$ והביקוש בשוק ב' - $P = 150 - 3Q$. להלן מספר טענות:

- א. אם למונופול יש הוצאות קבועות בלבד, הוא ימכור כמות זהה בכל שוק ובמחיר זהה.
- ב. אם למונופול הוצאה שולית חיובית וקבועה, הוא ימכור כמות שונה בכל שוק ובמחיר שונה.
- ג. אם למונופול הוצאה שולית חיובית וקבועה והממשלה מחליטה לסבסד את הצרכנים בשוק א' בסכום קבוע של 50 ש"ח ליחידה, המונופול ימכור לשני השווקים במחיר זהה.

1. רק טענה א' נכונה.
2. רק טענה ב' נכונה.
3. רק טענה ג' נכונה.
4. רק טענות א' ו-ב' נכונות.
5. רק טענות ב' וג' נכונות.

שאלה 5.2

מונופול מוכר לשני שווקים שונים ביניהם הוא יכול להפלות. עקומות הביקוש העומדות בפני המונופול הן ליניאריות. נתון שבמחיר של A ש"ח שווה גמישות הביקוש בשני השווקים. להלן מספר טענות:

- א. אם למונופול יש הוצאות קבועות בלבד, הוא ימכור כמות זהה בכל שוק.
- ב. אם למונופול יש מלאי, הוא ימכור במחיר זהה בכל שוק.
- ג. אם למונופול הוצאה שולית חיובית וקבועה, הוא ימכור במחיר זהה בכל שוק.

1. רק טענה א' נכונה.
2. רק טענה ב' נכונה.
3. רק טענה ג' נכונה.
4. רק טענות א' ו-ב' נכונות.
5. רק טענות ב' וג' נכונות.

שאלה 5.3

מונופול מוכר לשני שווקים שונים. הממשלה אוסרת עליו להפלות בין הצרכנים בשני השווקים. עקומות הביקוש העומדות בפני המונופול הן ליניאריות. העלות השולית של המונופול קבועה ושווה ל 10 ש"ח. להלן מספר טענות:

- א. הפידיון השולי יהיה זהה בשני השווקים.
- ב. אם הממשלה תבטל את איסור ההפליה, הפידיון השולי יהיה זהה בשני השווקים ושווה ל-10.
- ג. המונופול ימכור במחיר זהה בכל שוק ובפידיון שולי שונה.

1. רק טענה א' נכונה.
2. רק טענה ב' נכונה.
3. רק טענה ג' נכונה.
4. רק טענות א' ו- ב' נכונות.
5. רק טענות ב' וג' נכונות.

שאלה 5.4

מונופול מוכר לשני שווקים שונים ביניהם הוא יכול להפלות. עקומות הביקוש העומדות בפני המונופול הן ליניאריות. כל יחידה מיוצרת עולה למונופול B ש"ח. להלן מספר טענות:

- א. שיפור טכנולוגי, המוזיל את העלות השולית ליחידה יביא לירידה בפידיון השולי ובמחיר בשני השווקים.
- ב. שיפור טכנולוגי, המוזיל את העלות השולית ליחידה יכול להביא להפסקת המכירה בשוק הפחות רווחי מבין השניים.
- ג. אם הממשלה תיתן סובסידיה לצרכנים בשוק א', לא ישתנה הפידיון השולי בשוק זה.

1. רק טענה א' נכונה.
2. רק טענה ב' נכונה.
3. רק טענה ג' נכונה.
4. רק טענות א' ו- ג' נכונות.
5. רק טענות ב' וג' נכונות.

שאלה 5.5

מונופול מוכר לשני שווקים שונים ביניהם הוא יכול להפלות. עקומות הביקוש העומדות בפני המונופול הן ליניאריות. כל יחידה מיוצרת עולה למונופול C ש"ח. ידוע שבשיווי משקל, גמישות הביקוש בשוק א' היא 2- ובשוק ב' היא 3-. להלן מספר טענות:

- א. המחיר בשוק א' גבוה מהמחיר בשוק ב'.
- ב. התייקרות של 50% בעלות השולית של המונופול תגרום להפסקת המכירה בשוק ב'.
- ג. המחיר זהה בשני השווקים.

1. רק טענה א' נכונה.
2. רק טענה ב' נכונה.
3. רק טענה ג' נכונה.
4. רק טענות א' ו- ב' נכונות.
5. רק טענות ב' וג' נכונות.

שאלה 5.6

מונופול מוכר לשני שווקים שונים ביניהם הוא יכול להפלות. עקומות הביקוש בשוק א' היא ליניארית. הצרכנים בשוק ב' מוציאים סכום קבוע של A ש"ח על המוצר. כל יחידה מיוצרת עולה למונופול C ש"ח. נתון ש- $2C=A$. למונופול יש הוצאות קבועות. להלן מספר טענות:

- א. הפדיון השולי בשוק ב' גבוה יותר.
- ב. התייקרות של 120% בעלות השולית של המונופול תגרום להפסקת המכירה בשני השווקים.
- ג. אילו הצרכנים בשוק א' היו מוכנים להוציא סכום קבוע על המוצר, היה הפדיון זהה בשני השווקים.

1. כל הטענות אינן נכונות.
2. רק טענה ב' נכונה.
3. רק טענה ג' נכונה.
4. רק טענות א' ו- ב' נכונות.
5. רק טענות ב' וג' נכונות.

שאלה 5.7

מונופול מוכר לשני שווקים שונים ביניהם הוא יכול להפלות. עקומות הביקוש בשני השווקים ליניאריות. הסכום המקסימלי, שמוכנים הצרכנים לשלם בשוק א' גבוה מזה שבשוק ב'. למונופול

פונקציית ייצור $Q = L^{\frac{1}{3}} K^{\frac{1}{3}}$. במצב המוצא, מוכר המונופול בשני השווקים. להלן מספר טענות:

- א. הפדיון השולי בשוק א' גבוה יותר.
- ב. עלייה בביקוש בשוק ב' יכולה לגרום להפסקת המכירה בשוק א'.
- ג. עלייה בשכר העובדים יכולה לגרום להפסקת המכירה שוק ב' בלבד.

1. רק טענה א' נכונה.
2. רק טענה ב' נכונה.
3. רק טענה ג' נכונה.
4. רק טענות א' ו- ב' נכונות.
5. רק טענות ב' וג' נכונות.

שאלה 5.8

מונופול מוכר לשני שווקים שונים ביניהם הוא יכול להפלות. עקומות הביקוש בשני השווקים ליניאריות. במחיר של 100 ש"ח רוצים הצרכנים בשני השווקים כמות של 100 יחידות. עלייה של 1 ש"ח במחיר מקטינה את הכמות המבוקשת בשוק א' ביחידה אחת ובשוק ב' בשתי יחידות. להלן מספר טענות:

- א. אם ייצור כל יחידה עולה 100 ש"ח, המונופול ימכור כמות שווה בשני השווקים ובמחיר שונה.
- ב. אם ייצור כל יחידה עולה 100 ש"ח, המונופול ימכור בשני השווקים במחיר זהה.
- ג. אם ליצרן, יש הוצאות קבועות בלבד, הכמות הנמכרת בשוק ב' תהיה גבוהה ב 50% מהכמות הנמכרת בשוק א'.

1. רק טענה א' נכונה.
2. רק טענה ב' נכונה.
3. רק טענה ג' נכונה.
4. רק טענות א' ו- ב' נכונות.
5. רק טענות א' וג' נכונות.

שאלה 5.9

מונופול מוכר לשני שווקים שונים ביניהם הוא יכול להפלות. עקומת הביקוש בשוק א' ליניארית ובשוק ב' – גמישה לחלוטין במחיר של 10 ש"ח. למונופול הוצאה שולית, שעולה עם הכמות המיוצרת. להלן מספר טענות:

- א. המונופול ימכור בהכרח בשני השווקים.
- ב. אם ידוע שהפידיון השולי בשוק א' גבוה מהפידיון השולי בשוק ב', כדאי למונופול להעביר יחידות משוק ב' לשוק א', על מנת להגדיל את רווחיו.
- ג. אם ידוע שהמונופול מוכר לשני השווקים וגמישות הביקוש בשוק א' שווה בנקודת שיווי המשקל 2-, הרי שהמחיר לצרכן בשוק א' הוא 20 ש"ח.

1. רק טענה א' נכונה.
2. כל הטענות נכונות.
3. רק טענה ג' נכונה.
4. רק טענות א' ו- ג' נכונות.
5. רק טענות ב' ו- ג' נכונות.

שאלה 5.10

בשוק X קיים יצרן יחיד המייצר כמות אופטימלית. ליצרן הוצאה שולית חיובית וקבועה. עקומת הביקוש בשוק א', העומדת בפניו ליניארית. כעת הצטרף שוק נוסף עם עקומת ביקוש זהה לשוק הראשון. להלן מספר טענות:

- א. היצרן ימכור בשוק ב' כמות זהה לכמות הנמכרת בשוק א' ובמחיר זהה.
- ב. אם היצרן יתחיל למכור בשוק ב', עליו להקטין את הכמות המיוצרת בשוק א' ולהעלות מחיר בשני השווקים.
- ג. אם עקומת הביקוש הייתה שונה, היצרן היה מוכר בשוק ב' כמות שונה לכמות הנמכרת בשוק א' ובמחיר שונה.

1. רק טענה א' נכונה.
2. רק טענה ג' נכונה.
3. רק טענה ב' נכונה.
4. רק טענות א', ג', נכונות.
5. רק טענות א', ב', נכונות.

שאלה 5.11

מונופול מוכר לשני שווקים שונים ביניהם הוא יכול להפלות. עקומות הביקוש העומדות בפני המונופול הן ליניאריות. צרכן א' מוכן לרכוש כמות כפולה בכל מחיר ומחיר מצרכן ב'. להלן מספר טענות:

- א. אם למונופול יש הוצאות קבועות בלבד, הוא ימכור כמות זהה בכל שוק.
- ב. אם למונופול יש מלאי, הוא ימכור במחיר זהה בכל שוק.
- ג. אם למונופול, הוצאה שולית חיובית וקבועה, הוא ימכור במחיר זהה בכל שוק.
1. רק טענה א' נכונה.
 2. רק טענה ב' נכונה.
 3. רק טענה ג' נכונה.
 4. רק טענות א' ו- ב' נכונות.
 5. רק טענות ב' וג' נכונות.

שאלה 5.12

מונופול מוכר לשני שווקים שונים. הממשלה אוסרת עליו להפלות בין הצרכנים בשני השווקים. עקומות הביקוש העומדות בפני המונופול הן ליניאריות. העלות השולית של המונופול קבועה בגובה A ש"ח. להלן מספר טענות:

- א. ייתכן שהפידיון השולי יהיה זהה בשני השווקים.
 - ב. אם הממשלה תבטל את איסור ההפליה, הפידיון השולי יהיה זהה בשני השווקים ושווה ל-A.
 - ג. המונופול ימכור במחיר זהה בכל שוק ובפידיון שולי שונה.
1. רק טענה א' נכונה.
 2. רק טענה ב' נכונה.
 3. רק טענה ג' נכונה.
 4. רק טענות א' ו- ב' נכונות.
 5. רק טענות ב' וג' נכונות.

שאלה 5.13

מונופול מוכר לשני שווקים שונים ביניהם הוא יכול להפלות. עקומות הביקוש העומדות בפני המונופול הן ליניאריות. כל יחידה מיוצרת עולה למונופול C ש"ח. להלן מספר טענות:

- א. הטלת מס בסך 10 ₪ ליחידה מיוצרת, תביא לעלייה בפידיון השולי ובמחיר בשני השווקים.
 - ב. הטלת מס בסך 10 ₪ ליחידה מיוצרת יכולה להביא להפסקת המכירה בשוק הפחות רווחי מבין השניים.
 - ג. אם הממשלה תטיל מס קנייה על הצרכנים בשוק א' בלבד, המחיר ליצרן יירד, אך לא ישתנה הפידיון השולי בשוק זה.
1. כל הטענות נכונות.
 2. רק טענה ב' נכונה.
 3. רק טענה ג' נכונה.
 4. רק טענות א' ו- ג' נכונות.
 5. רק טענות ב' וג' נכונות.

שאלה 5.14

מונופול מוכר לשני שווקים שונים ביניהם הוא יכול להפלות. עקומות הביקוש העומדות בפני המונופול הן ליניאריות. כל יחידה מיוצרת עולה למונופול A ש"ח. ידוע שבשיווי משקל, גמישות הביקוש בשוק א' היא 1.5- ובשוק ב' היא 2-. להלן מספר טענות:

- א. המחיר בשוק א' נמוך מהמחיר בשוק ב'.
- ב. התייקרות של 100% בעלות השולית של המונופול תגרום להפסקת המכירה בשני השווקים.
- ג. המחיר זהה בשני השווקים.
 1. רק טענה א' נכונה.
 2. רק טענה ב' נכונה.
 3. רק טענה ג' נכונה.
 4. כל הטענות אינן נכונות.
 5. רק טענות ב' וג' נכונות.

שאלה 5.15

בשוק X קיים יצרן יחיד המייצר כמות אופטימלית. ליצרן הוצאה שולית חיובית ועולה. עקומת הביקוש בשוק א', העומדת בפניו ליניארית. כעת הצטרף שוק נוסף עם עקומת ביקוש זהה לשוק הראשון. להלן מספר טענות:

- א. היצרן ימכור בשוק ב' כמות זהה לכמות הנמכרת בשוק א' ובמחיר זהה.
- ב. אם היצרן יתחיל למכור בשוק ב', עליו להקטין את הכמות המיוצרת בשוק א' ולהעלות מחיר בשני השווקים.
- ג. אם עקומת הביקוש הייתה שונה, היצרן היה מוכר בשוק ב' כמות שונה לכמות הנמכרת בשוק א' ובמחיר שונה.

1. רק טענה א' נכונה.
2. רק טענה ג' נכונה.
3. רק טענה ב' נכונה.
4. רק טענות א', ג', נכונות.
5. רק טענות א', ב', נכונות.

פרק שישי: מונופול מפלה ולא מפלה במשק פתוח (ייצוא, ייבוא)

שאלה 6.1

בפני יצרן יחיד בעל פונקציית הוצאות $TC = 60 + 2X^2$ עומד ביקוש מקומי $P = 120 - 2X$. המשק נפתח לייצוא וייבוא והמחיר העולמי של המוצר הוא 80 ש"ח. להלן מספר טענות:

- א. לפני פתיחת המשק, מכר המונופול בארץ 15 יחידות במחיר 90 ש"ח.
- ב. לאחר פתיחת המשק, לא יתקיים ייבוא או ייצוא, והיצרן ימכור את הכמות של תחרות משוכללת.
- ג. אם הממשלה תאסור על ייבוא המוצר, תקטן הכמות הנמכרת בארץ ל- 10 יחידות והמחיר יגדל ל- 100 ש"ח.

1. רק טענות א' וג' נכונות.
2. רק טענה א' נכונה.
3. כל הטענות נכונות.
4. רק טענה ב' נכונה.
5. רק טענות ב' וג' נכונות.

שאלה 6.2

בהמשך לנתוני השאלה הקודמת, להלן מספר טענות נוספות:

- א. אם הממשלה תאסור את ייבוא המוצר, יתפתח ייצוא של 10 יחידות.
- ב. אם ירד המחיר העולמי ל- 75 ש"ח, יתפתח ייבוא ומצב המונופול יורע.
- ג. הכמות הנמכרת בארץ היא תמיד כפולה במעבר ממצב של מונופול מפלה עם ייצוא למצב של רשות לייבא.

1. רק טענות א' וג' נכונות.
2. רק טענה א' נכונה.
3. כל הטענות נכונות.
4. רק טענה ב' נכונה.
5. רק טענות ב' וג' נכונות.

שאלה 6.3

מונופול מפלה מוכר לשני שווקים: מקומי ועולמי. הביקוש המקומי ליניארי והביקוש העולמי גמיש לחלוטין. עקומת העלות השולית של היצרן עולה משמאל לימין. להלן מספר טענות:

- א. המחיר בשוק המקומי יכול להיות שווה למחיר העולמי.
- ב. הפידיון השולי בשוק המקומי שווה למחיר העולמי.
- ג. ירידה במחיר העולמי תקטין את הכמות הנמכרת בארץ ובחו"ל.
- ד. ירידה במחיר העולמי אינה יכולה לגרום למכירה בשוק המקומי בלבד.

שאלה 6.4

מונופול מפלה מוכר לשני שווקים: מקומי ועולמי. הביקוש המקומי ליניארי והביקוש העולמי גמיש לחלוטין. עקומת העלות השולית של היצרן עולה משמאל לימין. להלן מספר טענות:

- א. עלייה בביקוש המקומי תביא למכירה בשוק המקומי בלבד.
- ב. עלייה במחיר העולמי תביא למכירה בשוק העולמי בלבד.
- ג. הטלת מס על היצרן לכל יחידה מיוצרת עלולה לגרום להפסקת הייצוא.
- ד. סובסידיה ליצרן לכל יחידה מיוצרת תגדיל את הכמות הנמכרת בארץ ובחו"ל.

שאלה 6.5

בפני יצרן יחיד בעל הוצאה שולית $MC = Q$ עומד ביקוש מקומי $P = 100 - 2Q$. המשק פתוח לייצוא וייבוא והמחיר העולמי של המוצר הוא 50 ש"ח.

- א. מחיר המוצר בארץ 50 ש"ח והפידיון השולי שווה ל-0.
- ב. אם הממשלה תטיל מכס של 50 ש"ח ליחידה, יגדל המחיר בארץ ותקטן הכמות הנרכשת בארץ ב 50%.
- ג. אם בנוסף להטלת מכס, תאסור הממשלה על אפליית מחירים בין צרכני הארץ לצרכני חו"ל, יעדיף המונופול למכור רק בארץ במחיר גבוה יותר.

1. רק טענות א' וב' נכונות.
2. רק טענה ב' נכונה.
3. רק טענה ג' נכונה.
4. כל הטענות נכונות.
5. רק טענות א' וג' נכונות.

שאלה 6.6

מונופול מפלה מוכר בארץ ובחו"ל. למונופול הוצאה שולית עולה. הממשלה מטילה מס על כל יחידה מיוצרת. להלן מספר טענות:

- א. המונופול יפסיק לייצא.
- ב. המונופול ימכור בשני השווקים, בכל מקרה.
- ג. הייצוא בכל מקרה יקטן או ייפסק וייתכן שהמחיר בארץ לא יושפע.

1. רק טענות א' וב' נכונות.
2. רק טענה ב' נכונה.
3. רק טענה ג' נכונה.
4. כל הטענות נכונות.
5. רק טענות א' וג' נכונות.

שאלה 6.7

מונופול מפלה עומד בפני שני צרכנים. הביקוש של צרכן א' ליניארי והביקוש של צרכן ב' גמיש לחלוטין. למונופול הוצאה שולית עולה. הממשלה מטילה מס על כל יחידה מיוצרת. להלן מספר טענות:

- א. המונופול ימכור לשני הצרכנים בהכרח.
- ב. ייתכן שהמונופול ימכור בשוק ב', גם אם הוא מפסיד על כל יחידה הנמכרת בשוק זה.
- ג. המחיר בשני השווקים יכול להיות זהה.

1. רק טענות א' וב' נכונות.
2. רק טענה ב' נכונה.
3. רק טענה ג' נכונה.
4. כל הטענות נכונות.
5. רק טענות א' וג' נכונות.

שאלה 6.8

מונופול מייצר את מוצר **X** ומוכר אותו רק בארץ. למונופול הוצאה שולית עולה. כעת נפתחה בפני המונופול, האפשרות לייצא את המוצר במחיר נמוך מהמחיר השורר בארץ בתנאי תחרות משוכללת. המונופול יכול להפלות. להלן מספר טענות:

- א. המונופול ימשיך למכור רק בארץ.
- ב. המונופול ימכור בשני השווקים, ויעלה את המחיר בארץ.
- ג. ייתכן שהמונופול ימכור בשני השווקים. במקרה כזה הכמות הנמכרת בארץ תקטן.

1. רק טענות א' וב' נכונות.
2. רק טענה ב' נכונה.
3. רק טענה ג' נכונה.
4. כל הטענות נכונות.
5. רק טענות א' וג' נכונות.

שאלה 6.9

מונופול מייצר את מוצר **X** ומוכר אותו רק בארץ. למונופול הוצאה שולית עולה. הממשלה פותחת את המשק למסחר בינלאומי (ייבוא וייצוא) וידוע שהמחיר העולמי נמוך מהמחיר שקבע המונופול במצב המוצא. להלן מספר טענות:

- א. המונופול אדיש בין פתיחת המשק לייבוא לבין קביעת מחיר מקסימום ברמת המחיר העולמי של המוצר.
- ב. הצרכנים אדישים בין פתיחת המשק לייבוא לבין קביעת מחיר מקסימום ברמת המחיר העולמי של המוצר.
- ג. לא ייתכן שהמונופול יבחר להתחיל לייצא את המוצר.

1. כל הטענות אינן נכונות.
2. רק טענה ב' נכונה.
3. רק טענה ג' נכונה.
4. רק טענה א' נכונה.
5. רק טענות א' וג' נכונות.

שאלה 6.10

מונופול מפלה מייצר את מוצר X ומוכר אותו בארץ ובחו"ל. הביקוש העולמי למוצר גמיש לחלוטין והביקוש המקומי ליניארי. נתון שהייבוא אינו אפשרי לצרכנים במצב המוצא וכן שגמישות הביקוש המקומי, ברמת המחיר שדורש המונופול בארץ, שווה 3-. להלן מספר טענות:

- א. המונופול יגבה בארץ מחיר גבוה ב 50% מהמחיר בחו"ל.
- ב. אם הייבוא יתאפשר, תגדל הכמות שקונים הצרכנים בארץ, אך לא ניתן לומר בדיוק בכמה.
- ג. אם הייבוא יתאפשר, תגדל הכמות שקונים הצרכנים בדיוק פי שתיים.

1. רק טענות א' וב' נכונות.
2. רק טענה ב' נכונה.
3. רק טענה ג' נכונה.
4. רק טענה א' נכונה.
5. רק טענות א' וג' נכונות.

שאלה 6.11

מונופול מפלה מייצר את מוצר X ומוכר אותו בארץ ובחו"ל. הביקוש העולמי למוצר גמיש לחלוטין והביקוש המקומי ליניארי. ליצרן הוצאה שולית קבועה לייצור המוצר. במצב המוצא מוכר המונופול בשני השוקים. להלן מספר טענות:

- א. המונופול מוכר כמה שיותר.
- ב. אם הממשלה תאסור על ייצוא המוצר, ירד המחיר בארץ.
- ג. אם הממשלה תאסור על ייצוא המוצר, תגדל הכמות הנמכרת בארץ, אך לא ישתנה המחיר בארץ.

1. רק טענות א' וב' נכונות.
2. רק טענה ב' נכונה.
3. רק טענה ג' נכונה.
4. רק טענה א' נכונה.
5. רק טענות א' וג' נכונות.

שאלה 6.12

מונופול מפלה מייצר את מוצר X ומוכר אותו בארץ ובחו"ל. המחיר העולמי של המוצר הוא 50 ש"ח והצרכנים המקומיים מוציאים סכום קבוע של 800 ש"ח על מוצר X . ליצרן עקומת היצע $P = 2Q$ והוא מוכר יחידות שלמות בלבד. הממשלה אוסרת על ייבוא המוצר. להלן מספר טענות:

- א. המונופול ייצא 24 יחידות.
- ב. אם הממשלה תאפשר ייבוא תגדל הכמות הנרכשת בארץ פי 2.
- ג. אם הממשלה תיתן סובסידיה ליצרן על כל יחידה מיוצרת, הוא יגדיל את הכמות שהוא מוכר גם בארץ וגם בחו"ל.

1. רק טענות א' וב' נכונות.
2. רק טענה ב' נכונה.
3. רק טענה ג' נכונה.
4. רק טענה א' נכונה.
5. רק טענות א' וג' נכונות.

שאלה 6.13

נתון מונופול מפלה בעל עלות שולית עולה עם הכמות המיוצרת, המוכר לשוק מקומי בעל ביקוש ליניארי. כעת הממשלה פותחת את המשק לייצוא וגם לייבוא מתחרה במחיר נמוך מהמחיר, שמבקש המונופול במצב המוצא. להלן מספר טענות:

- א. בכל מקרה, יתפתח ייבוא.
- ב. המונופול מפסיד ממהלך זה.
- ג. ייתכן שיתפתח ייצוא.

1. רק טענות א' וב' נכונות.
2. רק טענה ב' נכונה.
3. רק טענה ג' נכונה.
4. רק טענה א' נכונה.
5. רק טענות א' וג' נכונות.

שאלה 6.14

מונופול עומד בפני צרכן בעל ביקוש $P = 100 - X$. עקומת ההיצע של המונופול היא $MC = 2X$. כעת מצטרף צרכן נוסף, המוכן לרכוש כל כמות של המוצר במחיר של 60 ש"ח. נתון שהצרכנים אינם יכולים לסחור ביניהם. להלן מספר טענות:

א. רווחי המונופול יגדלו ב 150 ש"ח.

ב. עודף הצרכן של הצרכן הראשון יקטן ב- 112.5 ש"ח.

ג. הרווחה הכוללת בענף תקטן.

1. רק טענות ב' וגי נכונות.

2. רק טענה ב' נכונה.

3. רק טענה ג' נכונה.

4. רק טענה א' נכונה.

5. רק טענות א' וגי נכונות.

שאלה 6.15

מונופול מפלה מוכר לשוק מקומי ולחוי"ל. עקומות הביקוש וההיצע המקומיות רגילות ועקומת הביקוש של חוי"ל גמישה לחלוטין ברמת המחיר העולמי. כעת גדל הביקוש המקומי למוצר, אך עדיין נמשך הייצוא. להלן מספר טענות:

א. המחיר בשני השווקים יגדל.

ב. הכמות הנמכרת בשני השווקים תגדל.

ג. אם הביקוש המקומי ימשיך לגדול, ייתכן שיתפתח ייבוא של המוצר.

1. רק טענות א' וב' נכונות.

2. רק טענה ב' נכונה.

3. רק טענה ג' נכונה.

4. רק טענה א' נכונה.

5. כל הטענות אינן נכונות.

פרק שביעי: מונופול מפלה מושלם

שאלה 7.1

- מוצר X מיוצר ע"י מונופול מפלה מושלם. למונופול הוצאה שולית עולה עם גידול בכמות המיוצרת. עקומת הביקוש העומדת בפני המונופול ליניארית. להלן מספר טענות:
- הפידיין השולי של מונופול מפלה מושלם שווה למחיר המוצר בשיווי משקל.
 - הפידיין השולי של מונופול מפלה מושלם גבוה מהפידיין השולי הקיים בתנאי תחרות משוכללת.
 - מחיר המוצר בשיווי משקל של מונופול מפלה מושלם גבוה ממחיר המוצר בשיווי משקל של מונופול רגיל.
 - הפידיין השולי של מונופול מפלה מושלם נמוך מהפידיין השולי בשיווי משקל של מונופול רגיל.

שאלה 7.2

- מוצר X מיוצר ע"י מונופול מפלה מושלם. למונופול הוצאה שולית קבועה. עקומת הביקוש העומדת בפני המונופול ליניארית. להלן מספר טענות לגבי מצב שיווי משקל:
- הכמות הנמכרת ע"י מונופול מפלה מושלם גדולה מהכמות הנמכרת בתנאי תחרות משוכללת.
 - המונופול הרגיל משווה את ההוצאה השולית לפידיין השולי שלו ואילו המונופול המפלה המושלם משווה לביקוש ואינו משווה לפידיין השולי שלו.
 - הכמות הנמכרת ע"י מונופול מפלה מושלם כפולה מהכמות הנמכרת ע"י מונופול רגיל.
 - אם יקבל המונופול סובסידיה לכל יחידה מיוצרת בגובה ההוצאה השולית שלו, הוא ימכור לצרכנים את מחצית הכמות המקסימלית שהם מוכנים לרכוש.

שאלה 7.3

- מוצר X מיוצר ע"י מונופול מפלה מושלם. למונופול הוצאה שולית קבועה בסך 10 ש"ח. עקומת הביקוש העומדת בפני המונופול ליניארית. להלן מספר טענות:
- עודף היצרן גבוה יותר מאשר במצב של מונופול רגיל, אך הרווחה הכוללת בענף נמוכה יותר מאשר במצב של מונופול רגיל.
 - עודף הצרכן גבוה יותר מאשר במצב של מונופול רגיל, וגם הרווחה הכוללת בענף גבוהה יותר מאשר במצב של מונופול רגיל.
 - עודף הצרכן נמוך יותר מאשר במצב של תחרות משוכללת, אך הרווחה הכוללת בענף גבוהה יותר מאשר במצב של תחרות משוכללת.
 - עודף הצרכן נמוך יותר מאשר במצב של תחרות משוכללת, ואילו הרווחה הכוללת בענף שווה למצב של תחרות משוכללת.

שאלה 7.4

מוצר X מיוצר ע"י מונופול מפלה מושלם. למונופול הוצאה שולית חיובית וקבועה בגובה M ש"ח. עקומת הביקוש העומדת בפני המונופול ליניארית. הממשלה מחליטה לתת למונופול סובסידיה על כל יחידה מיוצרת. להלן מספר טענות:

- המונופול יגדיל את הכמות המיוצרת ופדיונו השולי יגדל.
- הירידה במחיר לצרכן בשיווי משקל קטנה יותר, מאשר במצב שבו מדובר במונופול רגיל.
- המונופול יגדיל את הכמות המיוצרת ועודף הצרכן יגדל.
- המחיר לצרכן משתנה באותה מידה כמו בתחרות משוכללת.

שאלה 7.5

נתונים מונופול מפלה מושלם, מונופול רגיל ויצרן בתחרות משוכללת, שההוצאה השולית שלהם היא קבועה ושווה ל- 7 ש"ח. בפני כולם עומד הביקוש הלא רציף הבא:

<u>מחיר</u>	<u>כמות</u>
10	2
9	3
8	4
7	5
6	6

להלן מספר טענות:

- המונופול המפלה המושלם והיצרן בתחרות משוכללת ימכרו 5 יחידות, והמונופול הרגיל ימכור 3 יחידות.
- המונופול המפלה המושלם והיצרן בתחרות משוכללת ימכרו במחיר 7 ש"ח, והמונופול הרגיל ימכור במחיר 9 ש"ח.
- הפידיון השולי של שלושתם יהיה 7 ש"ח.

- רק טענות א' וב' נכונות.
- רק טענה ב' נכונה.
- רק טענה ג' נכונה.
- רק טענה א' נכונה.
- רק טענות א' וג' נכונות.

טבלת פתרונות סופיים לשאלות

שאלה	פרק 1	פרק 2	פרק 3	פרק 4	פרק 5	פרק 6	פרק 7
1	אין תרגילים	אין תרגילים	2	5	2	3	א
2			5	5	5	3	ג
3			ב	2	2	ב	ד
4			2	4	2	ג	ד
5			1	1	1	1	5
6			2	1	1	3	
7			4	5	5	2	
8			2	5	5	3	
9			1	5	3	1	
10			א	1	5	5	
11			ג	5	1	1	
12			ג	4	5	4	
13			4	1	3	3	
14			3	4	1	1	
15				5	5	5	
16							
17							
18							
19							
20							

פתרונות מלאים לדוגמא

1.1 תשובה

- א. אם הפונקציה מקיימת תע"ל, ייתכן שמדובר בפונקציה ספרבילית עם מעריך גדול מאחת.
- ב. אם מדובר בפונקציית מינימום, הרי שהתפוקות השוליות שוות לאפס, רק אם כמות גורמי הייצור נמצאת בדיוק בפרופורציה הרצויה. אם אחד מגורמי הייצור נמצא בחוסר (ביחס לפרופורציה הרצויה), הרי תפוקתו השולית חיובית ושווה למקדם. למשל אם נתונה הפונקציה $X = \min(2L, 4K)$, הרי שצריך פי 2 עובדים ממכונות. אם במצב נתון יש לנו יותר מפי 2 עובדים, הרי שיש חוסר במכונות ולכן התפוקה השולית של מכונה נוספת תהיה חיובית ושווה ל 4.
- ג. אם התפוקות השוליות חיוביות ועולות, הרי שמדובר בפונקציה ספרבילית עם מעריך גדול מאחת.
- ד. אם גמישות הייצור חיובית ואינה תלויה בכמות גורמי הייצור, מדובר בפונקציה קוב דאגלאס, שבה הגמישות שווה למעריכים (α, β) .

1.12 תשובה

- א. אם תגדל גמישות הייצור של העבודה וההון פי 3, הפונקציה תקיים תע"ל והתפוקות השוליות תהיינה חיוביות ופוחתות. בפונקציית קוב דאגלאס, התפוקות השוליות פוחתות ללא קשר לסכום המעריכים ולתשואה לגודל.
- ב. קו ההתרחבות הוא $K = 1/3 L$. קו ההתרחבות של קוב דאגלאס עונה על הפונקציה

$$K = \frac{\beta w}{\alpha i} L = \frac{1/4 \cdot 2}{1/4 \cdot 6} L = \frac{1}{3} L$$

- ג. התייקרות של שכר העובדים תשפיע על קו ההתרחבות. ניתן לראות לפי הנוסחא של קו ההתרחבות ששינוי בשכר העובדים ישנה את תוצאת קו ההתרחבות.
- ד. התפוקה השולית של העובדים נמוכה מהתפוקה הממוצעת שלהם. אם התפוקה השולית פוחתת בכל התחום (כמו בפונקציית קוב דאגלאס), הרי שהתפוקה הממוצעת (שהיא ממוצע של התפוקה השולית) פוחתת אחריה.

תשובה 2.10

על מנת לפתור נציב שלוש משוואות בשלושה נעלמים.

I. משוואת קו ההתרחבות לפי הפונקציה הנתונה בשאלה

II. משוואת פונקציית הייצור

III. משוואת ההוצאה הכוללת TC

IV. נציב את הנתון הרצוי – מקסימום Q או מינימום TC ונפתור את המשוואות.

$$K = \frac{\beta w}{\alpha i} L = \frac{1/3}{1/3} * \frac{200}{25} L = 8L \quad \text{קו ההתרחבות}$$

נציב את קו ההתרחבות בפונקציית הייצור ונשווה לכמות המבוקשת (18).

$$X = L^{1/3} K^{1/3} = L^{1/3} (8L)^{1/3} = L^{1/3} 2L^{1/3} = 2L^{2/3} = 18$$

$$L = 27$$

$$K = 8L = 216$$

נציב את כמות גורמי הייצור שמצאנו בפונקציית ההוצאות הכוללות ונקבל את התקציב הדרוש:

$$TC = wL + iK = 200 * 27 + 25 * 216 = 10,800$$

א. התקציב הדרוש הוא 10,800 ש"ח.

תשובה 3.9

- א. אם $a=b=1$ אז $LRMC < LRAC$ בכל רמת תפוקה. הפונקציה מקיימת תע"ל, ההוצאה השולית פוחתת וההוצאה הממוצעת פוחתת אחריה וגבוהה ממנה.
- ב. אם $a=b>2$ אז $LRMC \geq LRAC$ בכל רמת תפוקה. הפונקציה מקיימת תע"ל, ההוצאה השולית עולה וההוצאה הממוצעת עולה אחריה ונמוכה ממנה.
- ג. אם $a>2>b$ אז לא ניתן לדעת מה התשובה לגודל ולא ניתן לדעת אם $LRMC < LRAC$ בכל רמת תפוקה.
- ד. אם $a=b=2$ אז $LRMC < LRAC$ בכל רמת תפוקה. הפונקציה מקיימת תע"ל, ההוצאה השולית פוחתת וההוצאה הממוצעת פוחתת אחריה וגבוהה ממנה.

תשובה 4.5

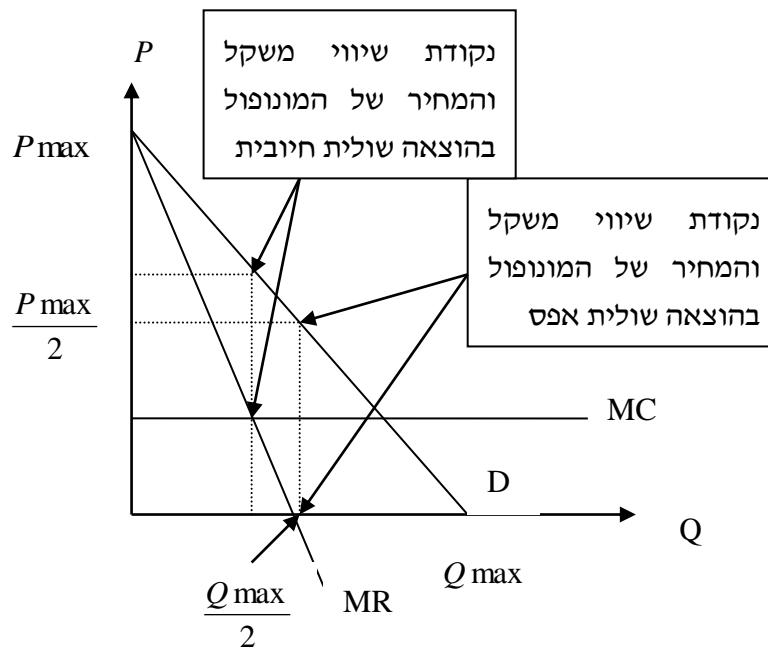
- בענף X פועלות n פירמות זהות. עקומת ההיצע והביקוש רגילות. הענף מצוי בשיווי משקל של טווח ארוך. להלן מספר טענות:
- א. עלייה בביקוש למוצר X, תוביל לגידול ברווח, אך לא במספר הפירמות בטווח הקצר ולא ברווח, אך כן במספר הפירמות בטווח הארוך.
- ב. עלייה במחיר המוצר בטווח הקצר לא בהכרח תוביל לכניסת פירמות נוספות לענף בטווח הארוך. ייתכן שעליית המחיר נובעת מהתייקרות עלויות ייצור ואז תצאנה פירמות מהענף.
- ג. יציאה של פירמות מהענף עקב ניהול כושל, תוביל לעלייה ברווח של הפירמות הנוספות בטווח הקצר, אך בטווח הארוך, תיכנסנה פירמות אחרות והרווח יחזור להיות נורמלי.
1. כל הטענות אינן נכונות.

תשובה 5.1

א. המונופול מצוי בנקודה בה גמישות הביקוש גדולה מיחידתית. כאשר ההוצאה השולית חיובית, הפתרון האופטימלי יתקבל בנקודה בה הפדיון השולי (MR) גם חיובי. במצב זה הכמות הנמכרת חייבת להיות נמוכה ממחצית הכמות המקסימלית (בה הפדיון השולי = 0) והמחיר גבוה ממחצית המחיר המקסימלי. במחיר גבוה ממחצית המחיר המקסימלי, גמישות הביקוש גדולה מ-1.

גמישות הביקוש נעה לאורך עקומת ביקוש ליניארית מאינסוף במחיר המקסימלי

(P_{max}), ל-1 במחצית המחיר המקסימלי ($\frac{P_{max}}{2}$) ועד ל-0 במחיר 0.

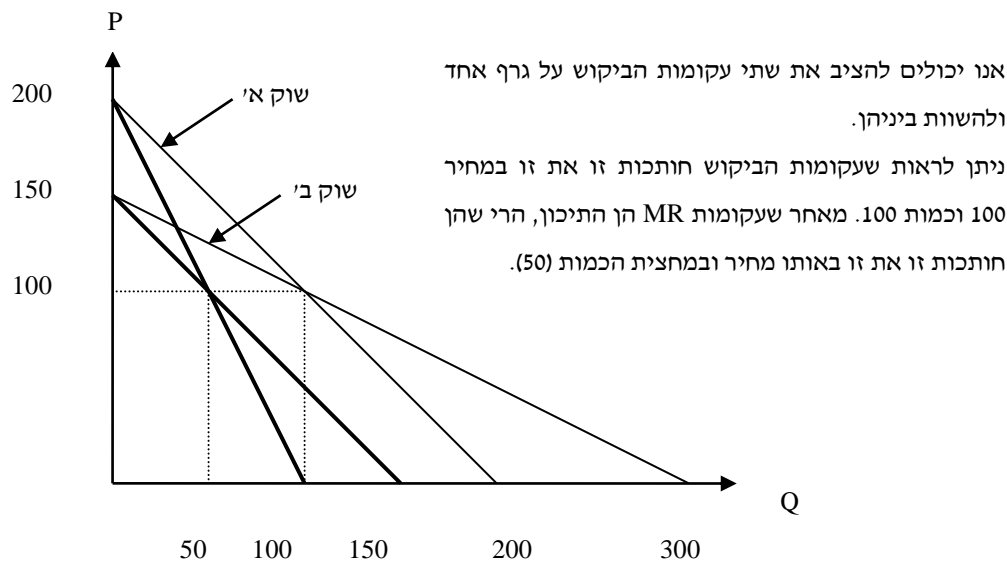
ב. אם יקבל המונופול סובסידיה ליחידה בדיוק בגובה ההוצאה, הוא יבחר לייצר מחצית מהכמות המקסימלית שהוא יכול לייצר, וגמישות הביקוש בנקודה תהיה יחידתית. ההוצאה השולית לאחר הסובסידיה תהיה שווה ל-0. כאשר ההוצאה השולית שווה ל-0, הפתרון האופטימלי יתקבל בנקודה בה הפדיון השולי (MR) גם שווה ל-0. במצב זה הכמות הנמכרת חייבת להיות מחצית הכמות המקסימלית (בה הפדיון השולי = 0) והמחיר שווה למחצית המחיר המקסימלי ($\frac{P_{max}}{2}$), בו גמישות הביקוש שווה ל-1.

ג. אם גמישות הביקוש בנקודה האופטימלית שווה ל-2, הרי שהפדיון השולי שווה למחצית המחיר לצרכן. משוואת הקשר בין הפדיון השולי למחיר היא:

$$MR = P(1 - \frac{1}{|ed|}) = P(1 - \frac{1}{2}) = \frac{1}{2}P$$

2. כל הטענות נכונות.

תשובה 6.8

- א. אם ייצור כל יחידה עולה 100 ש"ח, המונופול ימכור כמות שווה בשני השווקים ובמחיר שונה. היצרן ישווה $MR=MC$ בכל שוק ולכן ימכור 50 יחידות בכל שוק, אך במחיר שונה, מאחר שהגמישות שונה על כל עקומה (ניתן לראות לפי החותך השונה).
- ב. אם ייצור כל יחידה עולה 100 ש"ח, המונופול ימכור בשני השווקים במחיר שונה. ראו תשובה לטענה א'.
- ג. אם ליצרן, יש הוצאות קבועות בלבד, הכמות הנמכרת בשוק ב' תהיה גבוהה ב 50% מהכמות הנמכרת בשוק א'. אם העלות השולית שווה ל-0. המונופול ימכור בכל שוק בנקודה שבה הפידיון השולי שווה 0. בשוק א' זה בכמות של 100 יחידות ובשוק ב' זה בכמות של 150 יחידות.
5. רק טענות א' וג' נכונות.

תשובה 7.3

נמצא שיווי משקל של מונופול ושיווי משקל של תחרות משוכללת. נברר היכן נופל מחיר המקסימום.

$$P = 240 - 2Q$$

$$MC = 2Q$$

$$P = MC \Rightarrow 240 - 2Q = 2Q$$

$$4Q = 240 \Rightarrow Q^* = 60$$

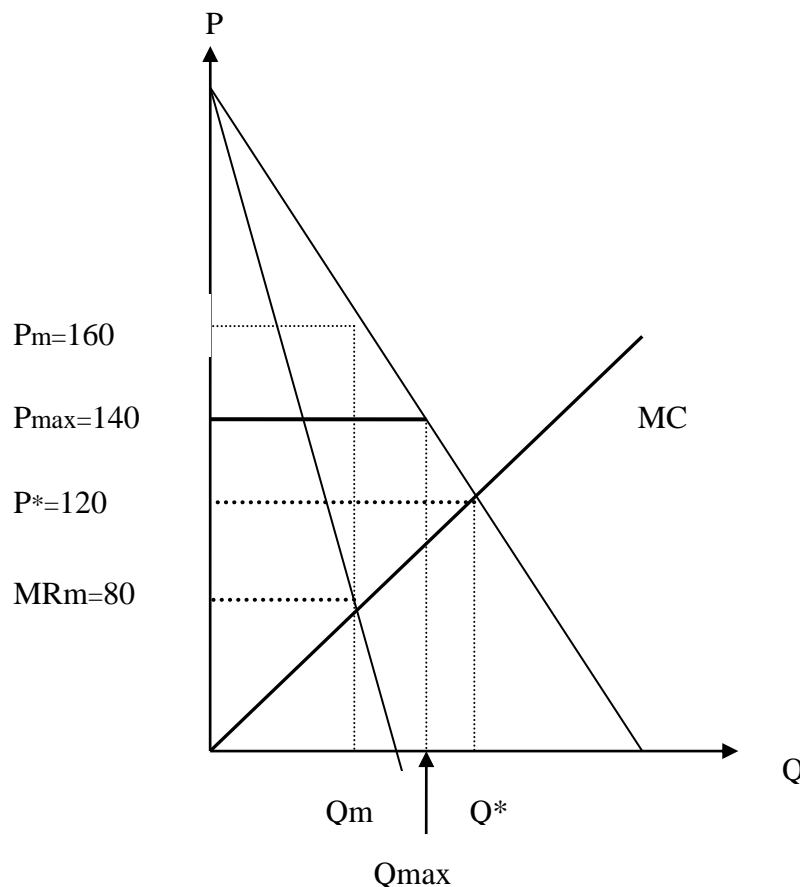
$$P^* = 2Q = 120 \text{ בתחרות משוכללת}$$

$$MR = 240 - 4Q = MC = 2Q$$

$$240 = 6Q \Rightarrow Q_m = 40$$

$$P_m = 240 - 2Q = 160 \text{ במונופול}$$

$$MR_m = 240 - 4Q = 80$$

- א. היצרן יגדיל את הכמות המיוצרת, אך לא יוצר עודף ביקוש בשוק.
- ב. היצרן יגדיל את הכמות המיוצרת.
- ג. העלות השולית לייצור מוצר X תגדל והפידיון השולי גם יגדל. הפידיון השולי הופך להיות מחיר המקסימום ולכן הוא גדל לעומת מצב המוצא.

2. כל הטענות אינן נכונות.

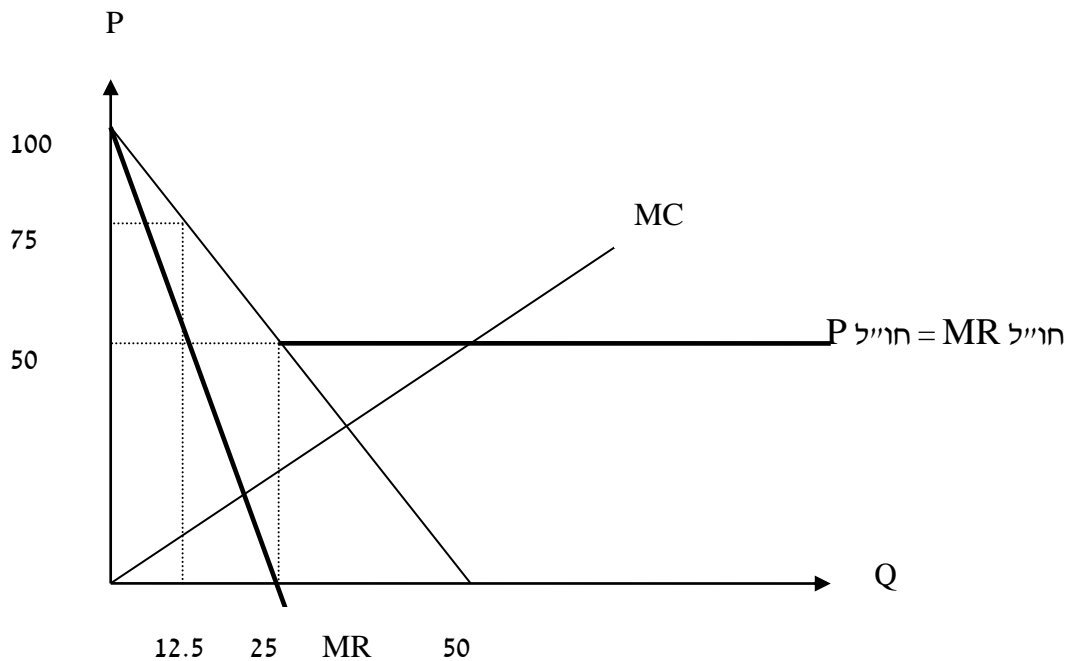
בשביל התרגול

38

אתר GOOL

לפתרונות מלאים בסרטוני וידאו היכנסו ל- www.Gool.co.il

תשובה 8.5

א. מחיר המוצר בארץ 50 ש"ח והפידיון השולי שווה ל-0. אם המשק פחות לייבוא, הרי שהמחיר בארץ שווה בהכרח למחיר חו"ל. נציב את המחיר בביקוש ונמצא את הכמות:

$$P = 100 - 2Q = 50$$

$$Q = 25$$

נציב את הכמות בעקומת הפידיון השולי ונמצא את הפידיון השולי:

$$MR = 100 - 4Q = 100 - 4 * 25$$

$$MR = 0$$

ב. אם הממשלה תטיל מכס של 50 ש"ח ליחידה, יגדל המחיר בארץ ותקטן הכמות הנרכשת בארץ ב 50%. אם הממשלה תטיל מכס של 50 ש"ח, לצרכנים לא יהיה כדאי לייבא את המוצר והיצרן יוכל להפלות במחיר. הפיתרון האופטימלי עבור היצרן זה להשוות בין הפידיון השולי בחו"ל (מחיר חו"ל) לפידיון השולי בארץ.

$$MR = 100 - 4Q = P_{\text{חו"ל}} = 50$$

$$Q = 12.5$$

$$P = 100 - 2Q = 75$$

ג. אם בנוסף להטלת מכס, תאסור הממשלה על אפליית מחירים בין צרכני הארץ לצרכני חו"ל, יעדיף המונופול למכור גם בארץ וגם בחו"ל. על מנת לבדוק את החלטת היצרן, יש לבדוק את רווחיו, כאשר הוא מוכר בחו"ל ובארץ ב- 50 ש"ח ליחידה לעומת רווחיו, כאשר הוא מתנהג כמונופול רגיל בארץ (משווה $MR = MC$).

i. אם המונופול מוכר גם בחו"ל הוא משווה בין העלות השולית למחיר חו"ל:

$$MC = Q = P_{\text{חו"ל}} = 50$$

$$Q = 50$$

$$\text{רווח} = \frac{P * Q}{2} = \frac{50 * 50}{2} = 1250$$

ii. אם המונופול מוכר רק בארץ הוא משווה בין העלות השולית לפידיון השולי:

$$MC = Q = MR = 100 - 4Q$$

$$Q = 20; P = 100 - 2Q = 100 - 2 * 20 = 40$$

$$\text{רווח} = P * Q - TC = 20 * 40 - \frac{20 * 20}{2} = 1000$$

[שימו לב שהוצאות היצרן שוות לשטח המשולש שמתחת לעקומת MC]

אנו רואים שרווחי היצרן גבוהים יותר כאשר הוא מוכר גם בארץ וגם בחו"ל במחיר נמוך יותר.

1. רק טענות א' וב' נכונות.